

Aktuálne problémy v ochrane lesa 2010 – 19. ročník medzinárodnej konferencie

Lesnícka ochranná služba v Banskej Štiavnici každoročne organizuje odbornú konferenciu o ochrane lesov na Slovensku. V roku 2010 miestom rokovania bolo už po tretíkrát Kongresové centrum Kúpeľov Nový Smokovec, a. s. Hlavnou témou programu bolo kalamitné hynutie smrečín, ďalej sa rokovalo o metódach a využití diaľkového prieskumu Zeme pri hodnotení veľkoplášneho hynutia drevín, o moderných metódach ochrany lesa s využitím biopreparátov a o výskyte niektorých ďalších menej známych škodlivých činiteľov. Konferencie sa zúčastnilo 155 registrovaných odborníkov z radov Národného lesníckeho centra, Ministerstva pôdohospodárstva SR, sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva, Ministerstva životného prostredia, krajských a obvodných lesných úradov, štátnych a neštátnych vlastníkov a obhospodarovateľov lesa, Technickej univerzity Zvolen, Lesníckej fakulty, odborných lesných hospodárov a vlastníkov a obhospodarovateľov štátnych a neštátnych lesov.

Účastníkom bol pri prezentácii odovzdaný recenzovaný zborník referátov z konferencie s 23 referátmi (ISBN 978-80-8093-108-7). Zborník zostavil Ing. Andrej Kunca, PhD., referáty lektorovali Ing. Pavol Hlaváč, PhD. a Ing. Pavel Toma. Okrem toho sa každému zaregistrovanému účastníkovi odovzdala odborná publikácia Lesníckej ochrannárskej služby Gubka *a kol.*: Identifikácia chrobačiarov v lesných porastoch.

Konferenciu otvoril generálny riaditeľ Národného lesníckeho centra Ing. Martin Moravčík, CSc. Vo svojom príhovore zdôraznil zápas lesníctva o svoju *odbornú samostatnosť* v rámci rezortov pôdohospodárstva a životného prostredia. Spomenul aj hlavný problém ochrany lesa a to pokračovanie kalamitného hynutia smrečín a s tým súvisiace zosúladenie právnych noriem na úseku pôdohospodárstva a životného prostredia.

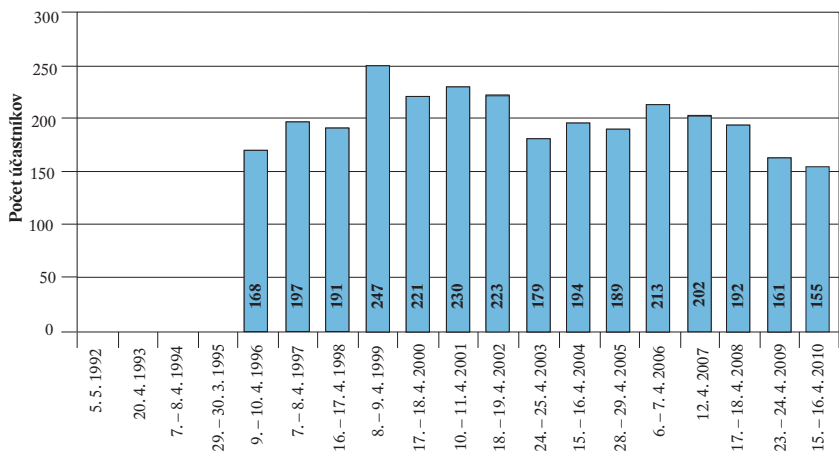
Minister pôdohospodárstva Ing. Vladimír Chovan vo svojom krátkom príhovore zúčastnených uistil o podpore lesníctva v rámci ministerstva pôdohospodárstva a vyzdvihol význam tejto konferencie pre odborných lesníckych pracovníkov v manažmente a prevádzke.

Prof. Ing. Július Novotný, CSc. vyzval obhospodarovateľov k zvýšeniu multifunkčného využívania potenciálu svojich lesných ekosystémov a zabezpečeniu ekonomickej životaschopnosti. V rámci záchrany smrečín informoval účastníkov o plánovanom objeme finančnej podpory schválenom vládou SR na roky 2007 – 2010 (1,5 mld. Sk = 51,6 mil. €) a reálnom financovaní (4,1 mld. Sk = 134 mil. €), čo sa určite dá považovať za úspech sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva a splnomocnenca vlády pre smrečiny a smrekové biotopy.

V bloku prednášok o celkovom zhodnotení škodlivých činiteľov na Slovensku a v okolitých štátoch vystúpili Ing. A. Kunca, PhD. (Slovensko), Ing. M. Knížek, PhD. (Česká republika) a doc. Dr. hab. W. Grodzki (Poľsko). Výskyt abiotických škodlivých činiteľov poklesol vo všetkých troch krajinách, avšak nárast podkôrneho hmyzu evidujú v Česku a na Slovensku. Len Poľsko zaznamenalo pokles poškodenia podkôrníkmi v horských oblastiach.

Najviac priestoru bolo vyhradeného pre riešenie problematiky hynutia smrečín. Prednosta Krajského lesného úradu Žilina Ing. Bunčák referoval o poznatkoch zo štátneho dozoru v oblasti Kysúc v obvode LHC Čadca uskutočneného v roku 2009 na výmere 29 tis. ha. Ing. Švančara zo š. p. LESY SR poukázal na nárast podkôrníkovej kalamity a taktiež príčiny tohto stavu v nimi obhospodarovaných lesoch. Hlavným problémom zostáva znížená úroveň ochrany lesov v neodovzdaných lesoch a v lesoch s 5. stupňom územnej ochrany a ich okolí.

Pracovníci Lesníckej ochrannárskej služby informovali o monitoringu lykožrúta severského a smrekového v roku 2009, o rozpoznávaní smrekových chrobačiarov v teréne, o účinnosti kanadských feromónových lapačov „Lindgren funnel trap“ a odparníkov, o podpŕňovkách na Spiši a o význame abiotických škodlivých činiteľov v časech globálne klimatickej zmeny. Niekoľko prezentácií bolo venovaných budovaniu centra excelentnosti biologických metód ochrany lesa. Zvláštna pozornosť sa venovala problematike

Obr. 1. Vývoj počtu registrovaných účastníkov na seminári

diaľkového prieskumu Zeme na príklade snímok z oblasti Kysúc a problémom ochrany lesa v okolí 5. stupňa územnej ochrany.

V otvorenej diskusii boli organizátori vyzvaní k spracovaniu „záverov z konferencie“ a k ich prezentovaniu laickej verejnosti aj na Lesníckych dňoch (19. 4. – 1. 5. 2010) a prostredníctvom médií.

Seminár Aktuálne problémy v ochrane lesa 2010 uzavrel riaditeľ Lesníckeho výskumného ústavu Zvolen Ing. M. Zúbrik, PhD. Vo svojom príchovore poďakoval organizátorom z Lesníckej ochrannárskej služby, hostiteľom z Kúpeľov Nový Smokovec, a. s. a všetkým účastníkom za

pozornosť a diskusné príspevky počas obidvoch dní. Zároveň vyjadril presvedčenie, že o rok sa so všetkými stretne opäť na už 20. ročníku medzinárodnej konferencie Aktuálne problémy v ochrane lesa 2011.

Andrej KUNCA
 Národné lesnícke centrum
 – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
 Stredisko lesníckej ochrannárskej služby
 Lesnícka 11
 SK – 969 23 Banská Štiavnica
<http://www.los.sk>

Závery z medzinárodnej konferencie Aktuálne problémy v ochrane lesa 2010

konanej 15. – 16. 4. 2010 v Kongresovom centre Kúpeľov Nový Smokovec, a. s.

Konferenciu zorganizovalo Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen pod záštitou sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MP SR, Technickej univerzity vo Zvolene – Katedry ochrany lesa a poľovníctva, sekcie integrovanej ochrany lesa odboru lesníctva SAPV a Slovenskej lesníckej spoločnosti ZSVTS.

Je dobrým zvykom vedecké poznatky získavané z výskumov realizovaných na národnej úrovni ale aj vo svete prezentovať odborným pracovníkom štátnych a neštátnych vlastníkov lesov na Slovensku na každoročných medzinárodných odborných konferenciách „Aktuálne problémy v ochrane lesa“. Na poslednom, 19. ročníku sa zúčastnilo 155 účastníkov. Na úvod s príhovorom vystúpil Vladimír Chovan, minister pôdohospodárstva SR a následne odznelo 23 odborných a vedeckých referátov (<http://www.los.sk/apol.html>). So zásadným referátom vystúpil Július Novotný, splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre ochranu smrečín a smrekových biotopov.

Z referátov vyplynulo, že ochrana lesa na Slovensku prežíva najväčšiu krízu od čias, keď sa začali zaznamenávať informácie o výskyte škodlivých činiteľov na našom území. Zdravotný stav našich lesov, predovšetkým smrekových, je vážne narušený. Šírenie lykožrútovej kalamity sa nezastavilo, ale pokračovalo aj v roku 2009 a nezastaví sa ani v roku 2010.

Existuje niekoľko príčin tohto stavu. Jednou z nich je fakt, že sa zhoršujú existenčné podmienky dreviny smrek v našich lesoch, vzhľadom na prebiehajúcu klimatickú zmenu. Mimoriadne teplé obdobie v rokoch 2002 – 2003 a vetrová kalamita v roku 2004 vytvorili ideálne podmienky pre vývoj lykožrúta. Slovenská odborná lesnícka verejnosť sa zhodla aj na tom, že ďalšou príčinou mimoriadne zlého zdravotného stavu lesov na Slovensku je obmedzovanie a bránenie lesníkom realizovať obranné opatrenia v lesoch, ktoré nastalo po roku 2002 – po prijatí zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Lesníkom nebolo umožnené, aby profesionálne reagovali na situáciu a redukovali lykožrúta na miestach, kde to bolo potrebné.

Prechod k tzv. pasívnemu spôsobu ochrany (namiesto aktívneho spôsobu) presadzovanému časťou mimovládnych organizácií a štátnej ochrany prírody a podporovaného vyššie uvedeným zákonom sa mimoriadne nepriaznivo odzrkadľuje na zdravotnom stave našich lesov.

Náprava stavu je možná len komplexným riešením problému. Udeľovanie výnimiek na spracovanie kalamity Ministerstvom životného prostredia SR a krajskými úradmi ŽP s 2- až 5-ročným meškaním situáciu skôr komplikuje ako rieši. Ich udeľovanie dnes, šesť rokov po kalamite považujeme za oneskorené.

Dlhodobejším opatrením je príprava nového zákona o ochrane prírody a krajiny. V ňom treba v plnej miere zabezpečiť právo vlastníka a obhospodarovateľa lesa na realizáciu ochranných a obranných opatrení v lese bez povinnosti žiadať (s výnimkou piateho stupňa ochrany) orgány štátnej správy životného prostredia o súhlas na odborné riešenie kalamitnej situácie.

Účastníci konferencie odporúčajú, aby vyššie uvedené problémy boli prezentované odbornej a laickej verejnosti aj počas Lesníckych dní 2010.

Zvolen 27. 4. 2010

Kontakt: Ing. Peter BALOGH, PhD., NLC Zvolen,
Ing. Milan ZÚBRÍK, PhD., NLC – LVÚ Zvolen